

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044 250 30 00
www.hkr.se

Självständigt arbete (Examensarbete), 15 hp
Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.
VT 2021
Fakulteten för lärarutbildning

**Användning av digitala verktyg inom
fritidshemmet -**
En kvalitativ studie om integrering och
motivering.

S. Andréasson & R. Mårtensson

Författare

Simon Andréasson & Rasmus Mårtensson

Titel

Användning av digitala verktyg i fritidshemmet - En kvalitativ studie om integrering och motivering

Engelsk titel

Use of digital devices in the after school program environment: A qualitative study of integration and motivation

Handledare

Hilma Holm

Examinator

Maria Bäcke

Sammanfattning

Syftet med studien är att undersöka hur digitala verktyg inom IKT används i fritidshemmet. Sett utifrån frågeställningen så kan vi se ett problem med att styrdokumentet utifrån dess skriftliga form är oerhört abstrakta och tolkningsbara. I styrdokumentet finner vi IKT:s syfte och sammanhang, men inte hur det ska integreras i fritidshemmets kontext under strukturerade former.

Studien utgår från ett fenomenografiskt perspektiv, eftersom undersökningen grundar sig utifrån pedagogernas uppfattning av integreringen. För att närma oss detta så använde vi oss av observation och semistrukturerad intervju som metod för att få fram det empiriska underlaget utifrån de 5 medverkande pedagogerna. I studiens resultat påvisas en viss skillnad utifrån integreringen och motiveringen av digitala verktyg inom fritidshemmets kontext.

Ämnesord

Digitala verktyg, Digitala miljöer, Relationer, Vila, Media violence, Digitalisering

1. Inledning	4
1.2 Syfte och frågeställning	5
1.2.1 Avgränsningar inom syftet	6
1.3 Centrala begrepp	6
1.3.1 IKT	6
1.3.2 Digitala verktyg	6
1.3.3 Digital kompetens	6
2. Bakgrund	6
3. Forskningsöversikt	8
3.1 Tidigare forskning	8
3.1.1 Hjälpmedel	9
3.1.2 Social aspekter	9
3.1.3 Rekreation och vila	10
3.1.4 Inramning av digitala verktyg	10
3.1.5 Framtidens utveckling	11
3.1.6 Fritidshemmet - social lärande	11
3.2 Teoretisk utgångspunkt	12
3.2.1 Fenomenografi	12
3.2.1.1 Förhållandet mellan fenomenografi och forskningsfrågor	12
3.2.1.2 Fenomenografisk analysmodell	13
3.2.1.3 Motivering till valt perspektiv	14
4 Val av vetenskaplig metod	14
4.1 Metod	14
4.1.1 Observation	15
4.1.2 Intervju	15
4.1.3 Motivering till den valda metoden	16
4.2 Urval - Undersökningsgrupp	16
4.3 Genomförande	17
4.4 Analys av materialet	18
4.5 Etiska krav	19
5. Resultat	21
5.1 Beskrivning av deltagare & verksamheter	21
5.1.1 Verksamhet 1	21

5.1.1.1 Pedagog Emma	22
5.1.1.2 Pedagog Lisa	23
5.1.1.3 Pedagog Pelle	23
5.1.1.4 Pedagog Maria	24
5.1.2 Verksamhet 2	24
5.1.2.1 Pedagog David	25
5.2 Återkommande gemensamma begrepp	25
5.2.1 Hjälpmedel	25
5.2.1.1 Analys	27
5.2.2 Sociala aspekter	27
5.2.2.1 Analys	28
5.2.3 Rekreation och vila	29
5.2.3.1 Analys	30
5.2.4 Inramning av digitala verktyg	31
5.2.4.1 Analys	32
5.2.5 Framtidens utveckling	33
5.2.5.1 Analys	34
5.3 Sammanfattande analys	35
6. Diskussion	36
6.1 Metod	36
6.2 Resultat	37
7. Slutsats	41
7.1 Resultat	41
7.2 Vidare forskning	41
8. Referenser	42
9 Bilagor	45
9.1 Missivbrev	45
9.2 Observationsschema	47
9.3 Intervjumall	48

1. Inledning

I arbetsrummet, kön i affären, i skolan, på gymmet och på diverse café , finner vi människor som använder sig av olika slags digitala verktyg inom informations- och kommunikationsteknik (IKT) exempelvis surfplattor, mobiltelefon eller mobila datorer. Med ordet digitala verktyg i denna studie syftar vi på de tekniska redskapen inom IKT som kan användas inom skolans värld exempelvis pekplattor, dator och tv-spel.

Enligt Peterson (2014) har användandet av verktyg av digital karaktär blivit en populär fritidsaktivitet samt en miljardindustri. Även om vi idag ser digitala medier och verktyg som en självklarhet, särskilt bland de yngre, så kan vi utifrån Findahl (2013) läsa att så är inte fallet hos de äldre. Detta kan vi se genom den ökande användningen bland de yngre gentemot de äldre (Findahl, 2013). Findahl lyfter fram siffror från 2012–2013 att mobilanvändandet bland ungdomar i åldrarna 12–15 år ökade med 73 procent. I och med den yngre generationens övertag över IKTns framsteg kräver detta att andra instanser behöver lära och utvecklas inom detta ämnet, en utav dessa instanser är skolan. Utifrån vår erfarenhet så kommer elever som redan i tidig ålder mött digital teknik till skolor och förskolor som mästare, ibland kunnigare än organisationens olika pedagoger. Redan i de första sidorna av Läroplanen (Skolverket, 2019) kan vi se en verifiering av att skolan behöver utveckla sin kunskap inom IKT. Detta syns från våra tidigare erfarenheter kring VFU och yrkesutövning, där digitala verktyg har varit en central del för att motivera och intressera eleverna.

Undervisning ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov (Skolverket, 2019, s.6)

Detta citatet understryker en fundamental del i läraryrket, kunskap. Vi anser att vara pedagog handlar om att förmedla kunskap vidare och säkerhetsställa dess fäste, hur kan vi då göra detta om elevernas kunskap blir alltmer omfattande, medan somliga fortsätter att ignorera IKT:s digitala verktyg som lärandemöjligheter. Läser vi vidare i läroplanen så står det att alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik, samt ges förutsättningar att utveckla digital kompetens med förhållningssätt som främjar entreprenörskap (Skolverket, 2019). Utifrån våra erfarenheter kan digitala verktyg vara svåra att få in i skolans värld. Detta menar vi är på grund av att redskapen kan skapa hinder och ovisshet till uppgiftens essens och att fokuset istället läggs på det digitala verktyget.

Var är då platsen där vi tror eleven kan använda digitala verktyg på en mindre styrd plats där kunskapskraven inte ligger i fokus? Vi tror att denna platsen är fritidshemmet. I läroplanen så är

kapitel 4 (fritidshemmet), till skillnad från kapitel 5 (kursplaner), helt fria från kunskapskrav, vilket möjliggör en längre progression av elevernas utveckling (Skolverket, 2019). Haglund och Klerfelt (2011) skriver fram liknande mening, där de beskriver att avsaknaden av formella ramar inom fritidshemmet skapar ett annat förhållningssätt för lärare inom fritidshem. Vidare menar författarna att tiden kan underordnas innehållet i verksamheten - saker kan få ta den tid de tar och behöver ta (Haglund och Klerfelt, 2011). Pedagogerna på fritidshemmen kan arbeta från det att eleverna går i F-klass till åk 6 med samma mål, vilket möjliggör en större fördjupning vid specifika delar. Förutom detta så lägger kapitel 4 (Skolverket, 2019) större vikt vid att allt lärande ska utgå ifrån elevernas egna behov, intressen och erfarenheter. På grund av att fritidshemmet har ett större utrymme för variation av arbetssätt och uttryckssätt, vilket också kan läsas inom LGR 11 (Skolverket, 2019), så kan även IKT:s digitala verktyg anpassas till denna lärmiljö där omsorg och lärande är i symbios med varannat.

Utifrån läroplanen så ska fritidshemmet komplettera skolans arbete, med såväl matematik som digital teknik. Frågeställningen som uppkommer är då; hur använder fritidshemmet IKT i sin verksamhet för att komplettera skolan? Under utbildningens gång har det framkommit att olika fritidshem gör på olika sätt, mer specifikt att vissa verksamheter ser digitala verktyg som en belöning till eleverna. Om eleverna har gjort bra ifrån sig i något sammanhang får en exempelvis använda iPaden i 20 minuter, vi har även observerat de pedagoger som har en lärande baktanke med detta och låter eleverna använda sig av de i kontrollerade former som riktar sig mot lärande.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka hur digitala verktyg inom IKT används i fritidshemmet. Studiens fokus kommer att grundas på pedagogernas uppfattning kring hur och varför dessa verktyg används.

- Hur går pedagogerna tillväga för att integrera digitala verktyg i fritidshemmet utifrån läroplanens intentioner?
- Hur motiveras användningsområdena för digitala verktyg utav ansvariga pedagoger?

1.2.1 Avgränsningar inom syftet

Med definitionen ”ansvariga” syftar detta till lärare inom fritidshem med en pedagogisk utbildning från högskola eller universitet.

1.3 Centrala begrepp

1.3.1 IKT

IKT är ett samlingsbegrepp som står för information- och kommunikationsteknik, vilket fick sitt genombrott i mitten av 1990-talet. Under denna period så skiftades fokus mer till den kommunikativa funktionen; från IT till IKT (Nationalencyklopedin, u.å.).

1.3.2 Digitala verktyg

I vårt examensarbete så kommer vi arbeta med begreppet digitala verktyg, ett begrepp som skolverket använder i läroplanen. Löwing (2011) skriver att digitala verktyg kan vara allt från mobiltelefoner, pekplattor och datorer och är mer än bara ett verktyg. Digitala verktyg är i grund och botten en fysisk enhet som används idag i kommunikationssyfte, dock menar Löwing att datorer och pekplattor fungerar ungefär som penna och papper i dess konkreta form.

1.3.3 Digital kompetens

Utifrån Digitaliseringsrådet (2018) är digital kompetens ett begrepp som innebär att alla ska vara förtrogna samt delta i den digitala utvecklingen som finns utifrån deras egna förutsättningar. Digital kompetens handlar även om tekniska färdigheter, hur en använder digitala verktyg samt tjänster. Även om medie- och informationskunnighet som inkluderar förmågor och kunskaper som krävs för att kritiskt värdera, analysera samt skapa information.

2. Bakgrund

Under denna rubrik kommer vi att presentera i vilket syfte pedagogerna använder sig av IKT i form av digitala verktyg med kopplingar till styrdokumentet. Utöver detta kommer vi även benämna IKT:s integrerande problematik inom fritidshemmet utifrån läroplanens former med stöd från Skolinspektionen.

I läroplanen kan det läsas om att IKT väger tungt i utbildningssyfte utifrån både kapitel 1, 2 och 4. I kapitel 2 står det att de digitala verktygen ska fungera som en hjälpande hand för att främja kunskapsutvecklingen (Skolverket, 2019). De digitala verktygen ska ha en viktig roll i undervisningen av språk och kommunikation samt i skapandet av olika estetiska uttrycksformer.

Mellan raderna i läroplanen utifrån fritidshemmets kapitel 4 syns att mycket av det som förväntas av läraren inom fritidshem är att IKT ska vara underbyggda, likt ett stöttande verktyg, i undervisningssyfte för att främja elevers utveckling och lärande (Skolverket, 2019). Detta besvaras, inte minst, då det talas om att undervisningen ska ta tillvara på elevernas intresse och utveckla deras förmåga av att kommunicera med hjälp av olika språkliga uttrycksformer.

Eleverna kommunicerar idag genom digitala verktyg såsom pekplattor, mobiler och datorer (Peterson, 2014). Detta är något som läroplanen påpekar är viktigt, att fånga eleverna i och utveckla vidare för att främja elevernas språkliga utveckling (Skolverket, 2019). Förutom detta finns det även under det centrala innehållet i kapitel 4 skrivet att undervisningen ska arbeta förebyggande för en säker och ansvarsfull kommunikation i digitala sammanhang, vilket kan ses som en följd av IKT.

För att skolan och fritidshem ska kunna lyckas med sitt samhällsuppdrag att förbereda framtidens medborgare måste också eleverna lära sig att orientera sig i en värld med stort informationsflöde, ökad digitalisering som förändras i snabb takt (Skolverket, 2019). På grund av detta blir även förmågan att kritiskt granska information, fakta och förhållanden till varandra viktigt. På så vis får IKTn utifrån styrdokumentet en viktig roll inom den pedagogiska skolan vilket sätter krav på skolan som organisation att integrera dessa verktyg för eleverna i syfte att främja fortsatt lärande, även för att kunna leva och verka i det framtida samhället. Eftersom elever idag lever i ett visualiserat massmedialt samhälle så måste det finnas kunskaper om samt kompetens att uttrycka sig verbalt och visuellt med teknologiska verktyg i syfte att delta och utöva påverkan inom samhället (Carlsson och von Feilitzen, 2006).

Problemet med styrdokumentet i dess skriftliga form kan anses vara att de är oerhört abstrakta och tolkningsbara. I styrdokumentet finns IKTns syfte och sammanhang, inte hur dessa ska integreras i fritidshemmets kontext under strukturerade former. På så vis tänks att användandet av IKT:s verktyg kan variera. Med detta i åtanke så kvarstår frågan utifrån vårt syfte att i vilken mån IKT integreras och användas inom fritidshemmets kontext?

Skolinspektionen skriver om deras viktigaste iakttagelser som gjorts där det påvisats bristande kunskaper inom fritidshemmets undervisning (Skolinspektionen, 2018). Detta har varit

exempelvis att ge eleverna möjlighet att utveckla kommunikativa förmågor i form av läsning samt ge möjlighet för eleverna att använda sig av digitala verktyg.

Nordqvist (2015) skriver om hinder som ligger till grund att integreringen av IKT i fritidshemmet blir bekymmersamt. Nordqvist lyfter problem såsom bristen på tid, både att vistelsetiden för eleverna på fritidshemmet är för kort för att nå något lärande, men även den bristande tiden fritidspedagogerna har för att sätta sig in i tekniken för att kunna lära ut. Utöver detta lyfts även bristen på pengar och resurser. Tillgången till den tekniska utrustningen kan också tillföra problem. Detta på grund av att den tekniska utrustningen ofta finns under skoltid i form av datorvagnar och iPads, vilket inte är möjligt att låna eftersom fritidshemmets ofta ligger i en annan del av skolområdet vilket leder till att verksamheten blir lidande inom IKT.

Om vi ska sammanfatta ovanstående text så ser vi att IKTns integrerande inom skolans verksamhet är oerhört viktig för att främja elevernas språk och kommunikation; att kunna uttrycka sig verbalt och visuellt både i text och språk. utom detta är förmågan att kunna kritiskt granska information i ett informationsflöde något som är grundläggande för att kunna leva och verka inom ett visualiserat massmedialt samhälle som idag bara blir mer och mer digitaliserat. På så vis sätter det krav på pedagogerna att integrera IKT, och ens digitala kompetens, i syfte att främja elevernas diverse kunskaper och förmågor i ett framtida digitalt samhälle.

3. Forskningsöversikt

3.1 Tidigare forskning

Under denna rubrik så kommer det tas upp tidigare forskning som är kopplat utifrån vårt syfte och frågeställning. Den forskning som tas upp är uppdelad och kopplad till olika tematiska begrepp; hjälpmedel, sociala aspekter, rekreation och vila, inramning av digitala verktyg, framtidens utveckling. Forskningsfältet i denna studien ligger mestadels utanför utbildningsektorn då resultatet har gett en bredare grund att stå på.

De databaser som använts har varit "DiVa", "Guepa" (Göteborgs universitet), "Urn" (Stockholms universitet) samt "Bjism" (British journal of sports medicine).

3.1.1 Hjälpmedel

Markkanen (2021) skriver om att skapa en djupare förståelse för hur undervisning i digitala miljöer kan främja lärande. Denna studien är grundad i matematikens värld, där Markkanen ville se huruvida digitala verktyg som hjälpmedel kunde skapa förtroende hos elever kring en och tvådimensionella geometriska figurer. För att undersöka detta gjordes två delstudier, där det empiriska innehållet i studie ett skapades genom observationer och inspelade videor över hur lärare integrerade digitala verktyg som stöd i undervisningen. Studie två blev en designforskning där Markkanen (2021) skapade lektioner med verktygen integrerade och sedan lät deltagarna använda sig utav dessa planeringarna. Resultatet presenterades som en sammansättning från både studie ett och två. Svaret blev att utnyttjandet av digitala verktyg i sin undervisning gav lärare fler didaktiska variabler att arbeta med vid skapandet av lektioner, men även att ju mer integrering vi ger skapar ett bredare perspektiv för inläring. Markkanen (2021) menar att med hjälp av detta kan en nå eleverna som har svårt att få syn på olika saker genom att ha flera sätt att visa på. Resultatet visar också på att en miljö som integrerar digitala verktyg kan skapa ett stimuli för hur elever undersöker, resonerar och testar olika saker.

3.1.2 Social aspekter

Dahl (2014) lyfter fram i hennes avhandling hur pedagogerna jobbar med och reflekterar över barns relationer. En motivering hon ger till varför beskriver hon är att elevers vardag och tillvaro i fritidshemmet är fyllt av arbete med relationer. Att relationerna kan ses som det mest betydelsefulla i barnens vardag. Hennes studie grundar sig i intervjuer, semistrukturerade gruppintervjuer. Genom detta framkom ett resultat som visar på att i frågan om vad som är viktigt i elevernas sociala lärande var deltagarna samstämmiga i sina uppfattningar. De beskriver att det viktigaste är att barnen har kunskaper om hur deras egna beteende påverkar andra människor men också kunskap om demokratiska processer. Näst därefter lyfts även vikten vid kunskap om hur samtal går till, vilket Dahl vill trycka på blir en del i att lösa konflikter mer specifikt på egen hand. Dahls slutsats i detta är att vi som personal behöver vara förebilder, pedagogiska ledare som hjälper barnen i deras skapande av relationer. Det som skiljer deltagarna emellan i svaren ligger i ramfaktorerna, alltså det som tidigare benämnts som varför. Trots skillnaderna menar Dahl (2014) att vikten för relationsskapande ligger hos personalen.

3.1.3 Rekreation och vila

Samhällets ökande upplevelse av ohälsa, i form av smärta och trötthet har relaterats till stress skriver Asp (2002). I sin avhandlingen lyfter hon fram att studier har gjorts över vad som smärta och trötthet har för grund i och vart det uppstår ifrån. Fortsättningsvis lyfter författaren fram att en förutsättning för detta är att människor behöver lära sig att vila. Med detta syftar författaren att utveckla en färdighet till att vila, både i arbetsliv men också i privatliv. Detta blev basen för hennes studie, där hon ville fånga människors levda erfarenhet av vila. Resultatet av studien landade i att vila med avseendet vila handlar om att utveckla en färdighet till att vila. Denna färdigheten delas upp i tre delar. Veta vad vila innebär, hur människor vilar och att kunna vila rent praktiskt. Asp lyfter fram att en möjlig aspekt av resultatet kan vara en objektiviserande del, vilket hon menar handlar om ett analyserande, planerande och beräknande av förutsättningarna att lära sig vila (2002). Vidare kategoriserar författaren olika begrepp som lyfts fram av olika dimensioner på varför detta lärandet ska ske; ett utav dessa är färdighetens intention. Detta handlar om att genom vila ska en lära sig att hälsa i form av personlig utveckling främjas.

3.1.4 Inramning av digitala verktyg

Ivarsson skriver i sin avhandling (2014) att den nya underhållnings tekniken (TV- datorspel) utvecklas ständigt och skapar en stor oro bland samhället för eventuella skadliga effekter. En stor andel av spelen som går att spela idag innehåller någon typ av våld, vilket författaren skriver fram lockar många tonårspojkar. Debatten kring detta har funnits länge och skapat en slags moralpanik som har skapat anklagelser att våld-fokuserade-spel har ett samband med aggressioner. Detta blev grunden för Ivarssons studie att undersöka psykofysiologiska, känslomässiga och sömnrelaterade reaktioner hos tonårspojkar som spelar våldsspel. Slutsatserna som drogs från resultatet var att våldsamma spel påverkar autonoma reaktioner mer än icke-våldsamma spel. Både gällande sömn, psykofysiologiska och känslomässiga. Ivarsson (2014) beskriver detta resultat som att överdrivet våldsamma spel kan ha negativa aspekter, men ju senare det introduceras desto mindre påverkan får barnen på deras sömn, känslor samt psykofysiologiska förutsättningar.

Lui, Wu och Yao (2016) har skrivit om riskerna av skärmtid (ST) för ungdomar och hur den kan associeras med risk för depression. Författarna beskriver att depression är ett växande problem i samhället, och ST är en del utav det. Detta är något som blev utgångspunkten för

deras arbete. De har samlat resultat från olika studier och granskat samt gjort metaanalyser från dessa. Resultatet visade på att det fanns en relation mellan hög ST och risk för depression. Lui mf.l (2016) lyfter fram olika kategorier som var betydande faktorer; skärmtyp och ålder var två av dessa. Fortsättningsvis lyfts siffror som visar att utanför faktorerna kan det synas en ökad risk redan vid en användning på en timme per dag för ungdomar.

3.1.5 Framtidens utveckling

Att Sverige år 2022 ska bli världens bästa land på att använda digitaliseringens möjligheter är landets vision skriver Amin och Stanisic (2017). Studier visa att digitala verktyg i sig själva inte gör skillnaden, utan det är först när de används med en pedagogisk genomtanke. Detta gav uppsåtet till avhandlingens studie, att förstå skillnaden mellan digitalisering av skolan och skolans IT- användning. Genom litteraturstudier samt intervjuer kom resultatet fram där författarna lyfter fram tre centrala områden; de positiva- och negativa möjligheterna samt utmaningar som uppstår med fokus på digitaliseringen. Dessa tre är verktyg och information (förstå digitaliseringen för att kunna navigera i rymden), digitala pedagogiken (lär eleven att lära) och lärarnas lärande (förstå metoden-eleverna lever i det digitala). Amin och Stanisic skriver att genom utveckling och fokus på en förståelse samt att ta tillvara och möta möjligheterna och utmaningarna så kan en prata om digitalisering och inte om ett IT-användande i skolan (2017). Slutligen lyfter författarna vidare att detta leder till att skolan kan på ett bättre sätt ta tillvara möjligheterna som kommer i samband med digitaliseringen.

3.1.6 Fritidshemmet - socialt lärande

Jonsson (2018) börjar skriva i sin avhandling att som ansvariga för fritidshemmets verksamhet hamnar fritidshems-personalen i centrum. De har ansvar för att eleverna utvecklas och lär socialt, ett lärande som är betydelsefullt för elevers hela kunskapsutveckling och lärande. I likhet med dessa förväntningarna är utgångspunkten i denna studie att det sociala lärandet därför ska vara medvetet didaktiskt reflekterat, vilket riktar en intressant aspekt av hur fritidspersonalens perspektiv är på deras arbete. Syftet med studien är att bidra med kunskap om socialt lärande i fritidshemmet med utgångspunkt i hur personal beskriver vad, hur och varför det görs. Jonsson (2018) gjorde gruppintervjuer som var semistrukturerade, där han förde anteckningar under tidens gång. Resultatet som kom fram visar att personalen har samma

tankar om vad som är viktigt i elevers lärande, den gemensamma och individuella tryggheten. Jonsson lyfter fram tre faktorer som är mest betydelsefulla enligt personalen till det sociala lärandet; empati, ansvar och kommunikation. Deltagarna beskriver även att för att applicera dessa på ett bra sätt bör det ske växlande.

3.2 Teoretisk utgångspunkt

I följande kapitel kommer den teoretiska utgångspunkten att lyftas fram och presenteras, detta kommer genomsyra hur resultatet i studien tolkas.

3.2.1 Fenomenografi

Det mest centrala inom fenomenografin är att den som utför forskningen är inriktad på att undersöka och förstå hur andra människor tolkar och uppfattar olika fenomen (Denscombe, 2016). Denscombe lyfter fram att en viktig aspekt inom detta perspektiv är att en ska se respondenterna som ett blankt ark, och att varje uppfattning räknas oavsett hur många som har liknande uppfattning (2016). Dahlgren och Johansson (2009) beskriver begreppet som en metodisk ansats för att analysera data från individer genom halvstrukturerade intervjuer, och att vikten ligger vid variationerna snarare än likheterna i deras uppfattning av omvärlden.

Fortsättningsvis blir en underrättad om att begreppet *uppfattning* blir förklarad som ett sätt att förstå något eller ett sätt att erfara något (Dahlgren och Johansson, 2009). En ytterligare aspekt är den som Uljens (1989) lyfter fram, vilket är att det existerar en verklighet utanför oss människor, men att betydelsen av verkligheten eller meningen utgörs genom det mänskliga uppfattandet.

3.2.1.1 Förhållandet mellan fenomenografi och forskningsfrågor

En förutsättning för att kunna applicera denna forskningsansatsen menar Dahlgren och Johansson (2009) är att frågeställningarna har en viss karaktär. Det självklara svaret menar Dahlgren och Johansson (2009) är att ställa frågor som efterfrågar försökspersonernas uppfattning av något fenomen. Exempel på detta kan vara: Vad menar du med kunskap? Eller hur sker prisbildning i en marknadsekonomi? Nackdelen med dessa frågor är att en med största

sannolikhet får svar som personen i fråga memorerat från en lärobok, därför menar Dahlgren och Johansson (2009) att en möjlig väg till att få ett mer nyanserat svar är genom *projektion*. Innebörden av detta beskriver Dahlgren och Johansson (2009) är att en använder andra metoder för ställa frågan, detta kan t.ex. vara att istället för att ställa frågan om innebörden av evolutionen så visar en bilder som går att koppla till detta. Försökspersonerna ställs alltså helt själva i sina uppfattningar och försök att inte alls skapa en uppfattning redan innan genom fråga eller liknande. Detta kan liknas vid denna studiens frågor och frågeställning, där första frågeställningen ger personerna möjlighet för att oreflekterat ge ett svar, medan den andra frågan blir en projektering eftersom det är liknande fråga som ställs utan någon förutfattad uppfattning inbäddad i frågan. Ett förtydligande utifrån ovanstående frågeexempel är att vi inte använder oss av samma frågor utan det är principen och baktanke bakom det hela som är själva kopplingen mellan fenomenografien och forskningsfrågorna.

3.2.1.2 Fenomenografisk analysmodell

En modell som kommer användas som inspiration i analyseringen är den som Dahlgren och Johansson (2009) tar som exempel i sin bok, denna modellen beskriver olika steg av analysen från insamling till resultat. Studien kommer enbart att använda sig utav de 3 första stegen som beskrivs;

- Steg 1 - Att bekanta sig med materialet;

Detta steget menar författarna handlar om att läsa igenom sitt material till den gränsen att en känner material ganska bra, samtidigt fortsätter de att beskriva att en ska föra anteckning under läsningen för att komma ihåg något speciellt.

- Steg 2 - Kondensation;

Här börjar det mer praktiska analysarbete skriver Dahlgren och Johansson (2009), här skiljer en ut det mest betydelsefulla och signifikanta uttalanden. Den praktiska aspekten ligger i att författarna lyfter fram vinsten med att använda papper och penna, för att längre fram kunna konkret tydliggöra vad och hur intervjuerna kan skilja sig samt visa på likheter.

- Steg 3 - Jämförelse;

Dahlgren och Johansson (2009) skriver att detta steget blir påbyggnaden på det praktiska arbete som gjordes i steg 2, här börjar arbetet med att se skillnader och likheter och ställa dessa i relation till varandra. Detta blir då den sista delen i analysarbetet eftersom det primära målet inom fenomenografi är att urskilja skillnader och variationer mellan uppfattningar.

3.2.1.3 Motivering till valt perspektiv

Anledningen till valet ligger i att analysmetoden anses vara bäst lämpad för mindre forskningsansatser liksom vår studie. Denscombe (2016) beskriver metoden som användbar när studier inte har större resurser eller forskningsverktyg som är avancerade, samt att vår frågeställning berör pedagogers uppfattning, vilket är Fenomenografins primära mål. Utöver detta benämns fenomenografiska intervjuer som halvstrukturerade och tematiska eftersom de mindre antalet förberedda frågorna endast vägleder till viss del och att svaren utvecklas utifrån de svar som ges. Svaren utvecklas genom uppföljande frågor som exempelvis; ”Hur menar du då?”, ”Kan du utveckla mera?” vilket skapar större fördelar för intervjuaren gentemot andra perspektiv eftersom svaren blir mer uttömmande och rikhaltiga. Styrkan i det fenomenografiska perspektivet ligger inte i själva utformandet av frågan utan istället i möjligheten att få ut mer av informanten i fråga. Denna teknik att kunna fördjupa och bredda ett samtal runt ett ämne kallas för *probing*.

4 Val av vetenskaplig metod

4.1 Metod

Vi har i vår studie valt att fokusera på två olika metoder som beskrivs nedan, men utifrån ett fenomenografiskt perspektiv. Eftersom det valda teoretiska perspektivet syftar till att finna uppfattningar av fenomen, blir observation samt intervju ett bra sätt att nå respondenternas uppfattningar kring frågorna; Hur går pedagogerna tillväga för att integrera digitala verktyg i fritidshemmet utifrån läroplanens intentioner samt hur användningsområdena motiveras för digitala verktyg utav ansvariga pedagoger?

För att få reda på hur digitala verktyg inom IKT används och uppfattades så valdes observation samt intervju som metod på grund av att de kompletterar varandra på en högre nivå. Observation som metod användes för att lägga en grund av kunskap om hur verksamheterna använder IKT rent praktiskt, medan intervjuer som metod användes för att få en fördjupad insikt i pedagogernas egna kunskaper och tankar utifrån underlaget som kommit från observationerna. Likt beskrivit ovan är en förutsättning för det fenomenografiska perspektivet att en ställer frågor till deltagarna, vilket Dahlgren & Johansson (2009) menar handlar om frågor som kan skapa diskussion och djupare samtal. Detta låg till grund för de semistrukturerade intervjuer som i sin tur medförde att vi kunde ta del av respondenternas uppfattningar.

4.1.1 Observation

Vi har valt att göra våra observationer utifrån Eliassons (2018) kategori *den renodlade observatören*. Detta syftar till att observatören förhåller sig passivt till omgivningen utan att påverka den på något sätt. Eliasson beskriver att denna typ gynnar möjligheten att studera sin miljö utan att påverka utfallet av det. Detta menar Eliasson är kategorins fördel, vilket gör att resultatet blir mer autentiskt och därav förbättras reliabiliteten och validiteten. Med detta menas att vår studie på så vis blir mer sannolikhetsbaserad och korrekt (Eliasson, 2018).

4.1.2 Intervju

Som tidigare nämnts har studien kompletterats utöver observationerna i form av en kvalitativ metod; intervju. Denna metod gjordes utifrån den *semistrukturerade intervjun* som Eliasson (2018) lyfter fram i boken. Denna kategorin syftar till ett vanligt samtal mellan intervjuaren och den intervjuade, där samtalet grundas i flera frågor som lyfts fram under samtalets gång. Trots intervjuens struktur lyfter författaren upp att möjligheten finns fortfarande att komma mer djupgående i intervjun och därigenom få större och mer breda svar likt den ostrukturerade intervjun.

4.1.3 Motivering till den valda metoden

Christoffersen och Johannessen (2015) skriver att kvalitativa metoder är mer flexibla, det vill säga de kan uppnå en högre grad av spontanitet och anpassningsförmåga i interaktionen mellan forskare och deltagare. Genom öppna frågor kan deltagarna fritt svara på frågorna med sina egna ord. Dessutom är förhållandet mellan forskare och deltagare inte lika formellt som kvantitativ forskning. Jämfört med kvantitativa undersökningar har deltagarna möjlighet att ge mer omfattande och detaljerade svar. För sin del kan forskaren omedelbart svara på vad deltagaren berättar och sedan anpassa nästa fråga. Detta kräver att forskaren som intervjuar har förmåga att ställa frågor, förklara svaren och sedan svara på nästa fråga.

Observation som metod är oerhört viktig som startpunkt på studien på grund av att du har direkt tillgång till det forskaren undersöker (Christoffersen och Johannessen, 2015). Genom att vara närvarande i själva miljön får du direkt och giltig kunskap vad som faktiskt händer i exempelvis interaktionen mellan elev och pedagog. Observation lämpar sig som bäst när problemställningen är knuten till ett begränsat geografiskt område, en kontext eller miljö som belyser den problemställning som forskaren har.

Observationen som metod genomförs med alla sinnen vilket påverkar våra upplevelser inom miljön som ska undersökas (Christoffersen & Johannessen, 2015). Forskarnas kunskaper, erfarenheter och upplevelser bidrar till att fokusera och vinkla det som observeras, vilket sedan ligger till grund till diskussionen och frågeställningen i metod 2, intervjun.

4.2 Urval - Undersökningsgrupp

Studien har riktat sig mot verksamheter som bedrivs av pedagoger med en pedagogisk utbildning från högskola eller universitet. Urvalet av deltagare till vår studie har gjorts genom utskick av vårt missivbrev till flertalet skolor. På detta missivbrev har det beskrivits vad vår studie gått ut på, varför den görs samt deltagarnas rättigheter vid eventuellt deltagande. På grund av rådande omständigheter blir urvalet att göra studien på de skolor som svarar på vårt missivbrev. Vårt mål har varit att besöka 2-3 skolor för att kunna få det underlag som behövs, i syfte att nå vårt mål utifrån syfte och frågeställning. På grund av den fortgående pandemin så har vi fått utgå ifrån skolornas eventuella restriktioner för att nå en så optimal arbetsmiljö som möjligt.

Enligt LGR 11 (2019) skall digitala verktyg integreras i verksamheten på ett sätt som främjar elevernas kunskapsutveckling; Detta är något som författarna är medvetna om att verksamheter använder detta olika mycket. På grund av detta har våra observationer och intervjuer riktats mot de pedagoger vars verksamheter använder IKT i större mån.

4.3 Genomförande

Vi har i vår studie använt oss av ett observationsschema för att samla in samt bearbeta den informationen som vi fått utifrån observationerna.

Inspirationen till detta observationsschema (Se bilaga 9.2) har tagits ifrån Bjørndal (2018) där detta begrepp beskrivs som en möjlighet för en lättare bearbetning av resultatet när observationen är avslutad. Detta har varit en avgörande faktor i arbetet, då vi kunnat använda det observerade materialet på ett snabbt sätt för att sedan använda detta vidare som grund till intervjuerna i form av olika frågeställningar. Nedan följer en förklaring av vad som skrev i de olika flikarna på observationsschemat:

Tema - Under fliken tema så har en kunnat skriva ner kontexten av situationen som observatörerna fått ett resultat utifrån. Utöver detta har även tid och datum antecknats.

Beskrivning - Här har observatörerna beskrivit händelseförloppet som ledde fram till den observerade situationen. T.ex. E1 (elev 1) gick mot P1 (pedagog 1) frågade om hen fick använda pekplattan. Utöver detta har även en beskrivande bild utifrån vad för verktyg som används att skrivas fram.

Tolkning - Detta är denna del där observatörerna har kunnat med egna ord beskriva deras tolkning av situationen, detta för att skapa ett djupare underlag för den senare intervjun i form av minnesanteckningar.

Genom användandet av observationsschemat har det sedan kunnat analyseras pedagogers syfte med användandet av IKT. Denscombe (2016) fortsätter med att lyfta fram tre punkter som är

viktiga att förhålla sig efter vid en observation. Detta är något som har använts och fokuserats på under vår studie:

Placering: Det är viktigt att ha en diskret placering, men fortfarande uppsikt över det observerande.

Undvika interaktion: Att vara socialt osynlig, att inte delta i några aktiviteter eller liknande.

Tid på platsen: Ju längre tid en befinner sig på en plats desto självklarare blir det för de observerade att någon annan närvarar och därigenom blir effekten av utfallet mindre påverkat. På så vis blir metoden mindre effektiv eftersom förutsättningarna för att få tillgång till de sociala processer i dess naturliga miljö avtas gradvis.

Ser vi sedan till våra intervjuer har vi spelat in våra intervjuer genom ljud, mer specifikt med en diktafon. Denscombe (2016) skriver att detta oftast används av forskare som använder sig av intervjuer, och att styrkan i att spela in samtalet ligger i dess närmaste fullständiga dokumentation som kommer fram av en transkribering. Även att validiteten höjs då andra forskare kan kontrollera informationen som kommit fram. Något som togs i beaktning var att transkriberingen är tidskrävande (Denscombe, 2016), vilket gjorde att extra tid avsattes i syfte att styrka validiteten av datan som samlades in.

4.4 Analys av materialet

Arbetet med analysering av material började med en fenomenografisk analysmodell, där vi började med att läsa igenom vårt material efter transkribering och renskrivning. Detta gjordes i den grad att vi kände att vi var väl insatt i det som hade kommit fram utifrån den utvalda metod. I det första steget av den fenomenografiska analysmodellen så skrevs inte anteckningar ner i syfte att bekanta sig med material utan transkriberingen och renskrivningen fungerade som ett sätt för att uppnå just steg ett i denna analysmodell. Efter detta påbörjades steg två i analysmodellen där vi skulle särskilja det mest betydelsefulla och signifikanta uttalanden av pedagogerna. Detta gjordes genom att lägga in de transkriberade dokumenten i ett Word-dokument, eftersom vi kände att detta var det lättaste verktyget att jobba det. Detta gjordes även i syfte att längre fram kunna urskilja likheter och olikheter i pedagogernas uttalanden. På så vis användes inte papper och penna som beskrevs i analysmodellen.

Efter att särskiljandet gjorts av betydelsefulla och signifikanta uttalanden så introducerades det sista steget där skillnader och likheter ställdes i relation till vart annat. Utifrån de likheter och olikheter som hittades så kategoriserades dessa i olika fack för att synliggöra skillnader vilket är den centrala delen i just fenomenografi som teoretiskt perspektiv. Utifrån detta lades fokus på olikheterna vilket sedan delades upp i subteman för att fortsatt kunna analysera och diskutera utifrån detta.

Utifrån våra intervjuer och analyseringen av de så framkom det fyra kärnteman, gemensamma begrepp, som benämndes genomgående; *digitala verktyg som hjälpmedel, balans mellan rekreation och vila, inramning av digitala verktyg och IKT:s samhällsliga utveckling*. Likheterna låg i de kärnteman som skrevs fram, medan olikheterna synliggjordes i hur pedagogerna uttryckte sig utifrån de fem kärnteman. Dessa kärn- och subteman som synliggjordes under studiens gång är följande:

Hjälpmedel - Delmål, metod

Sociala aspekter - Relationer, samvaro

Rekreation och vila - Skärmfri Tid

Inramning av digitala verktyg - Ramar

Framtidens utveckling - Kunskap

4.5 Etiska krav

1. Informationskravet - "*Forskare måste informera dem som berörs av forskningen om syftet med forskningsuppgifter.*" (Vetenskapsrådet, 2017)
2. Samtyckeskravet - "*Deltagare i en undersökning har rätt att själv bestämma över sin medverkan.*" (Vetenskapsrådet, 2017)
3. Konfidentialitetskravet. - "*Uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem.*" (Vetenskapsrådet, 2017)

4. Nyttjandekravet. - *"Uppgifter insamlade om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål."*(Vetenskapsrådet, 2017)

Vi har i denna studien använt oss av ovan beskrivna forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2017) med fokus på att till varje deltagare tydligt och grundligt gå igenom dessa. Detta för att skapa en trygghet hos deltagarna om hur insamlat material kommer användas och hanteras i studiens syfte. Alla de forskningsetiska principerna och krav finner ni även i bilaga 8.1 (se nedan), vilket är missivbrevet där deltagarna fått med underskrift klargöra deras vetskap och kunskap kring hur materialet förvaltats av informanterna.

Dessa kraven har inte påverkat vår studie allt för mycket, eftersom vi har studerat händelser samt pedagogernas uppfattning kring detta. Vi har inte behövt observera eller benämna specifika barn, inget känsligt material kring någon elev. De elever som var involverade i en situation har endast blivit benämna som elever och inte vid deras namn, eftersom eleverna rent specifikt inte har något syfte i vår studie. På så vis var händelserna i centrum och inte eleverna. Detta har även gjort att vår studie inte har innefattat något känsligt material om elever. De känsliga uppgifter som vi har fått, har enbart varit kring deltagande pedagoger.

Under studiens gång har detta behandlats på olika sätt, krav ett och två skrevs fram samt informerades till deltagarna i samband med intervjun i syfte att verkligen förtydliga vad uppgifterna används till och hur. Krav tre och fyra lyftes även dessa i samband med både intervjun samt i skriftlig form, men i efterarbetet har all information lagras på externa hårddiskar för yttersta säkerhet. På så vis har forskarna förvaltats de olika etiska kraven utifrån studiens upplägg.

Både inom missivbrevet, men också inför och efter gjord observation och intervju så har informations- och samtyckeskravet nyttjas. Detta för att vi ville understryka inför och efter observation och intervju att de medverkande deltagarna var införstådda med studiens syfte samt deras egna rättigheter vad gäller deras medverkande. Rent konkret gjordes detta genom diskussion tillsammans med medverkande kring studiens syfte och deltagande rättigheter.

5. Resultat

Vi har under vår studie observerat och intervjuat fem pedagoger i södra Sverige, i två olika mindre samhällen utanför en större stad. Detta urvalet har skapats (likt ovan beskrivet) på grund av rådanden pandemi som har gjort att deltagarantalet blivit mindre och gjort att det blivit dessa pedagoger samt verksamheter som ville ställa upp. Det underlag som vi har fått utifrån vår studie har vi sedan använt som analys- och diskussionsunderlag för att komma fram till vår slutsats.

Vi har under vår studie besökt två skolor, vilket vi kommer att benämna som verksamhet ett och verksamhet två i skriftlig form. Skola ett är en kommunal F-9 grundskola som är strax belägen utanför en större ort. På denna skola har vi besökt två olika fritidsverksamheter; ett storfritids med klass 3-6 och ett lillfritids med klass f-2. Skola två ligger även denna strax utanför en större ort i ett byområde, vilket är en kommunal grundskola F-6.

I vår studie så har vi, som sagt, haft fem medverkande pedagoger vilket vi har grundat vårt resultat på. För att inte bryta vårt konfidentialitetskrav gentemot våra medverkande så har vi döpt om våra pedagoger till fiktiva namn för att lättare hålla reda på vem som sade vad. Vi kommer att använda oss av namnen Emma, Lisa, Maria, Pelle och David.

Här nedan finner vi en beskrivning av varje pedagog; deras syn på IKT, uppfattningar av egna kunskaper av digitala verktyg samt tryggheten bakom användandet.

5.1 Beskrivning av deltagare & verksamheter

Nedan följer en beskrivning av de verksamheter och deltagare som har medverkat inom vår studie för att skapa en tydligare bild av det som observerats. Notera att de medverkande som står som underrubriker till verksamheten är kopplad till just den verksamheten.

5.1.1 Verksamhet 1

Verksamheten tycks ha stora möjligheter för integrering i form av datorer, pekplattor, samt TV-spel, men genom vår observation synliggjordes även andra möjligheter att integrera digitala verktyg på bästa sätt. Ett exempel som observerades var hur en elev tar en dator för att använda den, skriver upp sitt namn på en lista och sedan rusar iväg till rummet intill. Reglerna som verksamheten har satt upp säger att använder man datorn skall en sitta i det stora rummet, vilket denna eleven då inte gjorde. I denna situationen observerades det att en pedagog påpekar detta till eleven, varpå eleven snabbt säger att hen ska bara lyssna på musik. Det som observeras och

sedan uppfattas av observatörerna är ett ställningstagande som verksamhetens personal här gör, ett ställningstagande i hur mycket uppsyn av verktygen som behövs om man bara ska lyssna på musik. Där beslutet ligger i att ifall en elev bara ska göra detta är det okej att sitta någon annanstans. Grunden till dessa beslut kan också utläsas i den vidare observationen. Pedagogerna ses även kommunicera tillsammans kring deras användande i situationerna, vilket synliggjordes under diskussionen med eleven. Detta för att pedagogerna ska kunna tillsammans samverka för att användandet skall behandlas inom ramen för verksamheten, men även som en slags inventering av vad gruppen gör just nu, exempelvis vad eleverna intresserar sig för samt om det finns något tema som sticker ut i form av spel eller speciella filmer?

Under tiden som observationen skedde satt 2 elever vid datorerna, till synes lugnt och de satt själva. Allt eftersom tiden gick kom det elever som ställde sig och tittade. Vi kunde observera hur de i vissa fall enbart tittade och pratade med datoranvändaren om saker som rörde spelet eller det de gjorde. På så vis observerades en början till samhörighet och skapande av sociala arenor/kontakter. Fortsättningsvis sågs en spridning av elever som var runt om, inte bara samma elever hela tiden.

Utöver detta använde pedagogerna film för att skapa ett större lärande, att genom det digitala verktygen skapa något. Detta observerades då verksamheten hade mellanmål, där pedagogerna genom kanonen visade film. Det uppfattades både som ett smart och smidigt sätt att ge samma information till alla elever samtidigt. Dock kunde det även observeras att gruppen blev mer mottagliga och lugna när film visades.

5.1.1.1 Pedagog Emma

Emma är en pedagog och arbetsledare inom fritidshem, 40-60 år gammal, och har jobbat som lärare i fritidshem i 32 år. Hon har en högskoleutbildning med benämning fritidspedagog, vilket syftar till den äldre versionen av grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem. Hon beskriver sin erfarenhet av IKT som god och känner sig trygg i användandet av de digitala verktygen, både som metod och som underhållningsverktyg. Dock uttrycker hon att *Lisa* är mer kompetent när det kommer till spel och vid tillfällen då detta ska integreras inom verksamheten så utnyttjas arbetslaget för att på bästa sätt skapa aktivitet och lekar runt om det. Hon benämner att läroplanen har en viktig del i planerandet och integrerande av just IKT inom verksamheten. Hon uttrycker att det centrala innehållet används som metoder för att nå målen, där IKT kan utnyttjas som hjälpmedel oavsett innehåll. Hon menar på att IKT är ett fantastiskt verktyg som kan användas som stöd i olika kontexter exempelvis genom att spela fram kunskaper, lägga

memory, instudering av glosor samt göra egna korsord. Hon benämner även att IKT är viktigt i den ostyrda läromiljön eftersom detta kan ligga till stöd för utveckling av elevernas motorik, problemlösning och logiskt tänkande.

Hennes egna inställning gentemot IKT är allmänt positivt men att hon beskriver att man inte kan grunda undervisningen endast på de digitala verktygen, utan att det behövs en variation.

5.1.1.2 Pedagog Lisa

Detta är en pedagog som är mellan 20 och 40 år gammal, och jobbat ca 2 år som lärare i fritidshem. Hon har en högskoleutbildning med benämningen grundlärare med arbete inriktat mot fritidshem, vilket syftar till en nyare version av grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem. Hennes erfarenhet av IKT och digitala verktyg uttrycks som enbart rent metodiskt, med detta menar hon att IKT används mer som en brygga mot ett större mål. Till exempel. skapade pedagogen kort där eleverna fick vara med, och då användes datorn som ett hjälpmedel i skapandet. Hon beskriver även en trygghet i sina kunskaper kring ämnet och dess användning. Medvetenhet och ödmjukhet beskrivs som centrala delar för en lyckad användning, och hon fortsätter med förklaringen att sin egna nyfikenhet av populärkultur inom IKT skapar en uppdatering inom ämnet, vilket leder till en medvetenhet som skapar tryggheten hon beskriver. Pedagogens egna inställning mot IKT uttrycks som positiv, dock menar hon att det finns två sidor av myntet. Det finns både dåliga och bra sidor, men att i takt med samhällets utveckling måste detta finnas med och användas.

5.1.1.3 Pedagog Pelle

Pelle är en pedagog som är mellan 20-40 år gammal, och har jobbat 5 år som lärare i fritidshem. Han har en förskollärarutbildning på högskolenivå men behörighet att jobba inom fritidshem som fritidspedagog. Hans erfarenhet av IKT och digitala verktyg uttrycker han som goda, samt att det finns ett stort intresse hos pedagogen inom det digitala. Pelle uttrycker sig alltid sträva efter att jobba med IKT som ett pedagogiskt verktyg, samt jobba för att integrera IKT oavsett lärmiljön eller kontext. Dock beskriver han IKT som ett sätt att kombinera nytta med nöje vilket även speglas i deras utnyttjande av digitala verktyg. Pedagogen beskriver att verksamheten har god tillgång till IKT i form av projektor, pekplattor och Makey Makey och att de just nu jobbar med Pokémon GO på fredagarna. På så vis kombinerar de både utomhusaktivitet i form av rörelse med digitala verktyg och på så vis sammanställa nytta med nöje.

5.1.1.4 Pedagog Maria

Detta är en pedagog som är mellan 40 och 60 års ålder, och har jobbat 41 år i verksamhet. Hon har en högskoleutbildning som benämns som fritidspedagog. Pedagogens egna ord om tidigare erfarenheter kring digitala verktyg och IKT blir att den är som andra i hennes ålder, är efter i kunskap och behöver ofta jobba ikapp. Dock uttrycktes att hon arbetar med IKT flitigt i verksamheten som en förtroendevald till att få ta del av utbildning eller liknande inom ämnet för verksamhetens räkning. Hon uttrycker att tryggheten i användandet ligger till att arbetslaget arbetar tätt tillsammans, stöttar varandra och kompletterar varandra på ett bra sätt som gör att det skapar en trygghet. Vid frågan om hennes allmänna inställning till IKT blir svaret att det är något bra om det används på rätt sätt. Dock menar hon att det finns både bra och dåliga aspekter av användandet; men för att få det ena måste man ha det andra. I takt med samhällsutveckling blir vi tvungna att arbeta med det.

5.1.2 Verksamhet 2

Sett utifrån observationer är detta en verksamhet som satsar mycket på IKT och digitala verktygs integrering. Det första som ansvariga pedagoger visade och observatörerna såg är en interaktiv tv skärm som köptes in. En stor pekplatta som gick att använda till allt exempelvis spegla skärm, spela spel eller såväl titta på film. Observatörerna blev presenterade för en mängd olika saker som det faktiskt hade använts till. Det som sedan observerades var alltså den fria miljön, där eleverna var i fritidshemmet. Bland det första som uppfattades var hur elever till synes satt tillsammans och samtalande kring det de gjorde. När observatörerna skulle byta plats hade de ansvariga pedagogerna plockat fram Blue Bots (ett hjälpmedel för att lära sig programmera). Efter en stunds observerande visade det sig att eleverna fick möjlighet att rita en bana som denna blue bot skulle köras på. Det som observatörerna reflekterar över i stunden är huruvida detta är något som sker på grund av anpassningar av Covid-19 eller om detta är något de brukar göra. Det sista som observerades och noterades handlade om elevernas egna digitala verktyg och användande. I denna verksamheten fanns det elever upp emot åk 6, och utifrån rent normativt perspektiv så brukar elever i denna ålder använda egna telefoner för kommunikation eller information. Dock observerades att inga elever varken nämnde eller använde sina egna digitala verktyg. Antingen använde man verksamhetens eller inget alls.

5.1.2.1 Pedagog David

Detta är en pedagog som är mellan 20-40 års ålder, och har jobbat inom verksamheten i strax ett år. Han har en högskoleutbildning med benämningen grundlärare med arbete inriktat mot fritidshem samt utbildning inom idrott och hälsa, F-6.

Han uttrycker sig som trygg inom användandet av IKT samt att hans egna erfarenhet av IKT kommer mycket från pedagogens föregående verksamhetsförlagda utbildning kurser från sin utbildningstid, men även från den verksamhet som han jobbar inom nu. Ute på praktik (Verksamhetsförlagd utbildning) beskriver David att han fått ta del av samt jobba mycket med Blue bots, olika program och appar i form av Polyglutt, Skolplus med mera. Pedagogen menar att han fått oerhört mycket erfarenhet av de digitala verktygen genom att finnas där som stöd för eleverna när de har läst med hjälp av Polyglutt eller jobbat med olika ämnen såsom matematik i Skolplus. Utöver detta benämner pedagogen att han alltid är villig och intresserad av att lära sig nya saker inom IKT genom diverse kurser som blir tillgängliga inom yrket.

Vid frågan till vilken inställning gentemot IKT han har så får vi svaret att de sällan jobbar med just digitala verktyg som belöning utan försöker alltid att implementera det med ett lärande som baktanke. Skolan argumenterar som så att eleverna får ha det så länge som de vill och kan eftersom de ses som ett lärandeverktyg, där lärandet sker direkt i form av matematik eller liknande. Eftersom eleverna får jobba mycket med IKT inom skolan så blir även de digitala verktygen omtyckta inom fritidsverksamheten.

5.2 Återkommande gemensamma begrepp

Under denna rubrik så kommer resultatet från studien att redogöras utifrån flera kärnteman som har varit sammanhängande aspekter under de intervjuer som gjorts ute i verksamheterna.

5.2.1 Hjälpmedel

Under våra intervjuer så nämndes digitala verktyg ofta som ett hjälpmedel eller metod för att för att stötta eleverna i deras lärande.

Pedagog Lisa:

Jag har använt det mest som ett redskap eller metod för att nå ett annat mål. Jag har dock inte använt det som huvudsyfte, utan endast mer som ett sätt att ta sig närmare målet.

Respondenterna nämner att de digitala verktygen är viktiga för att skapa uppmärksamhet i gruppen samt för att synliggöra eventuella vardagsproblem som annars inte hade kunnat bli tydliga genom en analog diskussion. Respondenterna berättar om hur de använder sig av film för att lättare få eleverna till att ta till sig av innehållet som presenteras av det digitala verktyget, vilket i detta fallet var Tvn. En av de läroprocesser som synliggjordes under observationen var då att eleverna fick ta del av en film där ett vardagsproblem, kompisar emellan, uppstod. Respondenterna beskriver filmen som ett bra verktyg för att skapa förståelse hos eleverna. Detta på grund av att det är lättare att ta till sig ifall man ser det från ett utanförperspektiv genom film, men även genom förståelsen att alla kan göra samma misstag, beskriver respondenterna. De beskriver även vikten av diskussion ur ett lärarperspektiv för att synliggöra eventuella frågor och diskutera varför detta händer.

En av respondenterna benämner digitala verktyg som ett hjälpmedel för att hitta information. *Pedagog Maria* benämner det som följande:

Man kan även använda det för att leta upp information genom att googla och kolla upp och ge direkt svar om exempelvis andra världskriget.

Pedagog David beskriver att det är inte det digitala verktyget i sig som är dragningskraften för eleverna, utan det är hemsidorna och programmen som gör det mer roligt, vilket han använder som metod för att nå ett större mål:

Jag tror det är hemsidan som göra att det blir roligt och rogivande, då sker det ett lärande för barnen. Skulle det funnit bara i skriftligt format samma uppgift tror jag inte det skulle vara lika roligt. Lärande sker ju på deras initiativ.

Respondenterna skiljer även mellan styrda och ostyrda lärmiljöer där digitala verktyg kan användas som stöd i kunskapsförmedlingen. De beskriver att det finns fantastiska program som kan användas både i skol- samt fritidshemmets kontext för att skapa en styrd lärmiljö. Dessa program eller hemsidor beskriver respondenterna kan exempelvis vara verktyg där eleven får hjälp med att stapla upp glosor, göra egna korsord, matematikproblem eller lägga memory för att underlätta för eleven. De beskriver även att de digitala verktygen har en viktig roll i elevernas lärande i den ostyrda miljön när exempelvis eleverna spelar data- eller TV-spel. Respondenterna understryker även att eleverna kan spela fram kunskaper i den ostyrda miljön för att främja just engelska- och matematiska kunskaper, motorik, problemlösning, strategier samt logiskt tänkande. På så vis påvisas en skillnad i pedagogernas användning av digitala verktyg utifrån en styrd- samt ostyrd lärmiljö.

5.2.1.1 Analys

Läroplanen pekar på att digitala verktyg ska fungera som en hjälpande hand för att främja kunskapsutveckling samt trycker på att man ska använda digitala verktyg inom en större bredd utifrån ett didaktiskt perspektiv (Skolverket, 2019). Utöver detta ska integreringen sedan grunda sig i elevernas intresse samt LGR 11. Markkanen (2021) beskriver just begreppet didaktiska variabler, att integreringen av digitala verktyg kan ge ett bredare perspektiv på lärande om man utnyttjar dessa verktyg inom sin undervisningen. Utifrån Markkanens resultat så visar denna att en miljö som integrerar digitala verktyg inom verksamheten kan skapa olika påverkande faktorer för hur eleven undersöker, resonerar och testar på olika saker. Respondenterna beskriver i våra intervjuer att syftet bakom integreringen av digitala verktyg gjordes för att synliggöra eventuella vardagsproblem som annars hade varit svårare att skapa ett lärande utifrån en analog diskussion. Sett utifrån dessa källorna, kan en likhet synas mellan respondenternas svar och Markkanens forskning. Den didaktiska bredd som respondenterna beskriver understryker det som Markkanens resultat visar; att genom didaktisk bredd skapas större förutsättningar för inläring. Respondenterna berättar om hur de använder sig av film för att lättare få eleverna till att ta till sig av innehållet som presenteras av det digitala verktyget. Genom att använda sig av film så skapas ett bredare didaktiskt perspektiv, vilket utifrån Markkanens resultat skapar bättre förutsättningar för lärande. Ser vi utifrån kapitel 4 kan man tolka en gemensam linje med andra källor i att det som förväntas av läraren är att IKT ska vara underbyggda, i form av stöttande, i undervisningssyfte för att främja elevers utveckling och lärande (Skolverket, 2019).

5.2.2 Sociala aspekter

Något som uppkommer i samtalet med respondenterna är just IKTns inflytande på elevernas sociala samvaro. *Pedagog Emma* benämner detta som följande:

För barnens del så kan de själva roa sig och koppla av, ta ipaden exempelvis och ladda batterierna, inte minst knyta nya kontakter. När vi började med tv-spel var det mycket att de som inte brukade leka tillsammans lekte. Sen drog de vidare och lekte någonting annat. På så vis funkar digitala verktyg som en inkörsport till en annan social samvaro och får eleverna till att testa på annat.

Här beskriver respondenten IKTns påverkan på den sociala samvaron och möjlighet att fungera som en inkörsport för eleverna till något nytt i form av lekar och kontakter. Möjligheten till att öppna upp något nytt för en elev kan på så vis vara väsentlig ur ett lärarperspektiv då individen får förutsättningar för att lära sig något nytt i den ostyrda miljön. Respondenten redogör att IKT som verktyg används som en inkörsport, ett hjälpmedel för att främja det sociala, vilket leder till att eleverna skapar nya kontakter.

När den som intervjuar ställer frågan "På vilket sätt kan digitala verktyg stödja eleverna i den ostyrda miljön samt i vilka situationer kan digitala verktyg fungera bättre som lärande verktyg gentemot det analoga, så svarar *pedagog Maria följande*:

Jag tänker mig att eleverna tränar motorik, strategier, problemlösning, logiskt tänkande. Jag tror att vissa saker lär man sig bättre genom en upplevelse. Vissa saker lär man sig lättare genom att leka in det. Till exempel multiplikationstabellen, tabellträning, när man spelar in det, att de inte tänker på att de lär sig. Att sitta och rabbla glosor eller multiplikationstabellen är jobbigt. Om man ska lära sig om fåglar så är det roligare att se en fågel ute i naturen än i en padda. Det är roligare att se ekorren i sin naturliga miljö än på bild.

Pedagog Maria benämner även det väsentliga med just digitala verktyg som socialt främjande verktyg:

Vi har ju försökt tänka så att när vi skaffat TV-spel att man ska kunna spela tillsammans, man ska kunna vara flera stycken. Från början hade vi spel som fokuserar på rörelse. Vi hade Kinect, där man själv är kontrollen. Vi hade detta för att man inte bara skulle sitta stilla. Fotbollsspel och köra bilar är väl det bästa. Vi har hela tiden haft en medveten tanke över det vi skaffat inom digitala verktyg.

5.2.2.1 Analys

Läroplanen skriver att digitala verktyg ska ha en viktig roll i lärandet av språk och kommunikation. Pettersson (2014) skriver att eleverna idag kommunicerar via digitala verktyg såsom pekplattor, mobiler och datorer, vilket är något som läroplanen påpekar är viktigt att fånga eleverna i för att främja elevernas språkutveckling (Skolverket, 2019). Respondenterna beskriver att digitala verktyg fungerar som en inkörsport på så vis att det får eleverna till att testa på annat, vilket leder till att de bjuds in till andra grupper sociala arenor. Ett exempel på

detta som lyfts fram, är att respondenterna beskriver att när eleverna använder datorerna i verksamheten skapar detta ett stort intresse bland eleverna runt omkring. Eleverna kommer fram och tittar, pratar och diskuterar innehållet på datorn vilket på så vis understryker det som lyfts tidigare. Dahl (2014) lyfter fram olika viktiga aspekter om hur barn ska skapa och upprätthålla goda relationer. Dahl beskriver dessa aspekter som en förståelse för hur sitt egna beteende påverkar andra människor samt kunskap om demokratiska processer. Därefter läggs även stor vikt vid kunskap runt hur samtal går till, vilket är en del i att kunna lösa konflikter på egen hand. Dahl menar att personalen måste fungera som förebilder och pedagogiska ledare i arbetande med elevers relationsskapande gentemot varandra. Jämförs dessa källorna tycks där uppstå skillnader mellan Dahl, skolverket och respondenternas svar. Dahl samt Skolverket tycks ha en liknande agenda där relationsskapande har en viktig del och det digitala verktygen blir ett hjälpmedel framåt, medan svaren som fåtts av respondenterna pekar mot en grund i relationsskapandet där det digitala verktyget ligger i centrum.

5.2.3 Rekreation och vila

Något som respondenterna lyfter upp tillsammans är deras vilja och tanke med att systematiskt erbjuda både rekreation och vila sett ur ett digitalt perspektiv, där alla tre benämner hur verksamheten väljer att ge eleverna en timme per digitalt verktyg till deras förfogande. Med motiveringen att deras grupp använder mycket hemma och väljer därför att ge de ett litet rum för att utforska det i verksamheten. Diskursen som respondenterna beskriver handlar om balansen mellan när det är positivt eller negativt, under alla tre intervjuer berättar respondenterna om flera tillfällen en har infört skärmfria veckor som ett sätt att främja andra delar av verksamheten. Varför detta sker beskriver *Pedagog Maria*;

Man behöver jobba så att ingen av barnen blir sittande framför en skärm, det är inte vårt mål. Vårt mål är att göra något tillsammans men genom digitala verktyg.

Det som denna pedagogen beskriver ger svar på när dessa skärmfria veckor blir och varför, när gruppen blir för fokuserade på digitala verktyg samt att detta till synes splittrar gruppen så används det som en metod.

Pedagog Lisa:

Hela tiden är det ett dilemma, ibland har vi kanske för mycket digitalt, så ibland tar vi bort det helt. En skärmfri vecka, det har vi någon gång per termin.

Pedagog Emma:

Vi tycker inte de ska sitta framför en skärm när de har möjlighet till att träffa andra. Vi vill ju att de ska utveckla färdigheter som de inte har möjlighet till hemma.

Både pedagog Lisa och Emma fyller på med förklaringar till frågan om varför. Det vi kan se och utläsa är att alla tre pedagogerna tycks se digitala verktyg som en viktig del i arbetet men att det är lika viktigt att ta paus. Även om respondenterna tycks ha olika tankar om vad denna pausen grundas i, så genomsyras deras svar med att en balans är otroligt viktig oavsett om det gäller lärande eller vila. Även pedagog Pelle uttrycker sin tanke om balansen kring användandet, men han tycks se det ur en annan vinkel än Lisa, Emma och Maria. Till synes tycks Pelles syn på balans ligga mer i barnens perspektiv:

Pedagog Pelle:

Oj, du är påväg att få en dipp, du behöver att gå bananas eller är du trött. Du behöver ett bryt och skärma av dig. Och idag tror jag det är jättesvårt att säga "gå in i det rummet och lugna ner dig, där är det lugnt" det går inte idag. Men då kan man säga okej, ta du plattan 10 minuter och varva ner. Sen kan du vara med i verksamheten igen.

5.2.3.1 Analys

I läroplanen står det att mycket av det som förväntas av läraren inom fritidshem är att IKT ska fungera som ett stöttande verktyg inom undervisningen för att främja elevers utveckling och lärande (Skolverket, 2019). Utifrån styrdokumentet får digitala verktyg en stor och viktig roll inom det pedagogiska i syfte att forma framtidens medborgare. Utifrån den kontinuerligt utvecklande massmediala samhället så krävs där en balans. Respondenterna lyfter upp tankar om verksamheterna som går i linje med Skolverkets syn; att systematiskt erbjuda både vila och rekreation ur ett digitalt perspektiv. Resultatet visar att diskursen som blir respondenterna emellan ligger i när användandet är positivt eller negativt. Verksamheterna beskriver även att de

motiverar deras minimala användande av digitala verktyg som rekreation, genom att deras barngrupper använder mycket digitala verktyg hemma. Via sitt kompletterande uppdrag skapar detta en större del av vila i respondenternas verksamheter. Jämför man sedan dessa källorna med forskning så påpekas att det ska finnas ett visst mellanting mellan rekreation och vila. Asp (2002) menar att om vi ska vila med avseende att vila, likt det som respondenterna beskriver inom verksamheten, behöver den färdigheten tränas på. Pedagogerna behöver visa eleverna vad vila innebär, hur man vilar rent praktiskt och hur människor vilar. Asp säger vidare att verksamheterna behöver analysera, planera och beräkna förutsättningarna för att lära sig vila. Hon menar att anledningen bakom lärandet av färdigheten vila ligger i dess intention.

5.2.4 Inramning av digitala verktyg

Under observationen som gjordes i samband med intervjuerna såg observatörerna att elever använde sig av datorer, mer specifikt olika hemsidor för att kunna spela olika spel och liknande. Detta lyfts till respondenterna i form av frågan; Har ni ramar för elevernas användande av digitala verktyg? Mer specifikt datorerna?

Pedagog Emma;

De får sitta i det stora rummet, dels för att vi är där mest och att vi tycker de ska ha datorn på ett bord, vi vill inte att datorn åker ner i golvet. Man ska ha lite koll på vad de är inne på, vi pratar med eleverna vad de får vara inne på. Allmänna sidor, inget våld eller liknande. Skulle eleverna ha varit inne på sådana sidor får man ta diskussionen med dem.

Pedagog Lisa;

De måste sitta med datorerna i det stora rummet så vi kan se och höra vad de gör. De får inte använda sidor som kräver inloggning. Utöver detta, om där finns en chattfunktion får eleverna inte använda det heller. Detta på grund av att vi inte kan kontrollera deras användande. Det finns ingen möjlighet för oss att sitta vakandes över dem; det vill vi inte. Sker det så diskuterar vi kring ämnet istället.

Pedagog Maria;

Nja, vi har ju enkla regler. Som att man får bara logga in med buf (barn- och utbildningsförvaltningen, inlogg till datorerna) adress, man får inte gå in på ställen där det krävs andra lösenord. Inga chattsidor. Inga spel där man dödar varandra och där det förekommer blod, men där har vi haft mycket diskussioner om det kommer blod. Man kan dö av att strypas, då kommer det ju inget blod? Det är ju inga riktiga människor i spelet. På så vis är det svårt, man kan ju bli lurad. Man laddar ner spel som man tycker ser vettiga ut men så plötsligt är det inte det. Det är svårt att hänga med där.

Det som pedagogerna sätter fingret på här handlar om vilka ramar vi ska sätta på användandet av digitala verktyg. Som vi kan se har alla tre (ovan nämnda) likhet i de fasta reglerna. Ingen inloggning utöver buf, inga chattfunktioner m.m. Men något spännande de lyfter upp är att pedagogerna tillsammans med eleverna samtalar och diskuterar kring olika motiveringar till varför eller varför inte man får göra vissa saker. Pedagogerna är ödmjuk till gråzonen av kunskaps skillnader som finns mellan elev och pedagog. Återigen tycks dessa tre pedagoger ha olika syn på vart "problemet" ligger i, om det handlar om våld, chattfunktioner etc. Svaren pekar mot samma sak utifrån att användandet av digitala verktyg skall fortsätta finnas, men att det är själva användandet som är det problematiska.

Utöver detta beskriver *pedagog David* en personlig önskan vad gäller fritidshemmets uppgift och ansvar gentemot eleverna. Han beskriver att den komplettering som beskrivs i läroplanen, utifrån hans egna personliga åsikt, ska prioritera att lära sig sociala kunskaper samt rekreation och vila i det fria lärandet:

Sen kan jag personligen känna att när man ska komplettera skolan, så kan man komplettera den på så sätt att det lärande som sker i skolan ska vara något annat än det man lär sig i skolan exempelvis sociala kunskaper lär man sig mer på fritids, det fria lärandet. Även saker som inte står i läroplanen såsom rekreation och vila tycker jag personligen är väldigt viktigt i form av att komplettera skolan.

5.2.4.1 Analys

Utifrån Läroplanen i fritidshemmets kapitel 4 synliggörs det i stor del att det som förväntas av lärarna är att IKT ska vara underbyggt inom undervisningen (Skolverket, 2019). Detta ska ske i form av stöttande inom undervisningen i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. I det

allt mer digitaliserade samhälle kommunicerar eleverna idag genom digitala verktyg i form av pekplattor, mobiler och datorer. Läroplanen påpekar att pedagogerna behöver fånga eleverna i detta och utveckla dem. Denna riktningen lyfts upp av respondenterna för deras verksamheter, och appliceras genom att låta användandet ske fritt utifrån olika ramar i form av inga chattfunktioner, inga sidor/spel som kräver inloggning, inga spel som innehåller blod och våld samt att man enbart fick sitta en timme. Detta understryker att pedagogerna anser att digitala verktyg inom en undervisningskontext är väsentlig för elevernas utveckling, men att det måste finnas ramar för att balansera användandet. Ytterligare en aspekt av detta är att pedagogerna är medvetna och ödmjuka till den gråzon av kunskap som finns, att pedagogerna samtalar med eleverna när problem uppstår. Detta för att skapa en medvetenhet både hos elev och pedagog. Forskningen lyfter problematiken med just användandet och tiden av digitala verktyg. Ivarsson synliggör att det finns koppling mellan spel som innehåller våld och blod med olika kroppsliga reaktioner, vilket kan leda till olika psykiska problem likt depression (2014). Dock skriver Ivarsson att ju senare det introduceras desto bättre. Lui, Wu och Yao (2016) har skrivit om hur användandet ur ett tidsperspektiv påverkar oss människor. Deras resultat visar siffror på att en timmes användande per dag kan ha skador på kroppen, likt det Ivarsson lyfter, framförallt psykiska problem. Det påvisas utifrån resultatet att respondenterna arbetar i linje med forskningen som beskrivs ovan. Detta i form av att sätta ramar för hur eleverna får använda digitala verktyg inom verksamheten. Pedagogerna beskriver sig själva som medvetna i didaktiken för att möta problem kopplat till spel med våld och blod.

5.2.5 Framtidens utveckling

Frågan ställdes gentemot respondenterna ifall de trodde att IKT kommer att fortsätta att forma och styra utbildning och lärande inom fritidshemmet. Svaren som gavs var varierande från pedagog till pedagog. *Pedagog Lisa* beskriver en önskan om att den generation som är unga nu ska kunna använda kunskapen för att sedan implementera och utveckla verktygen vidare inom IKT för fortsatt lärande och brukande:

Man kan ju hoppas att den generationen som är barn nu med denna kunskapen tar med sig någon lärdom och kunskap som kan göra att det förs framåt.

Vid ställandet av frågan till *pedagog David* av hur och ifall digitala verktyg kommer att forma framtidens utveckling så beskriver han sig positiv till det allt mer digitaliserade samhället, dock

finns där en oro för IKTns negativa påverkan på elevernas hälsa genom för mycket statiskt arbete:

Jag tror absolut att IKT kommer fortsätta att forma framtiden i större utsträckning. Dock så tror jag att det är viktigt att finna en balans så att det inte bara blir det statiska, man behöver röra på kroppen. Man behöver också ha lite fritt från skärmen, det kan påverka sömnen negativt om man har fått för mycket av skärmljuset, framför allt på sena kvällar som vissa elever har. Det har med balans att göra.

David synliggör en aspekt inom fritidshemmets kontext där han menar att även fast det finns många förmåner med just digitala verktyg i form av lärande så får en inte glömma balansen mellan rekreation och vila.

Pedagog Emma tar upp en annan aspekt utifrån IKTns fortsatta integrering inom framtidens fritidshem, där hon menar att man missar eventuella sociala bitar som kan vara viktiga för eleverna ifall digitala verktyg skulle fortsatt forma skolans verksamhet:

Man ser att det funkar med distansundervisning, det är jättebra när man har hög frånvaro att man inte missar alltihopa inom skolans verksamhet. Jag tycker dock att man missar bitar exempelvis det sociala, klassen, uppmuntran på det sättet när man går förbi och klappar på axeln. Hela den biten missar man. Det är katastrof om man inte tänker att det är värt så mycket.

Om vi kollar till alla tre pedagoger (ovan nämnda) så ser vi en gemensam positiv inställning gentemot IKTns fortsatta integrering inom fritidshemmet utifrån ett lärarperspektiv. Dock uttrycker pedagogerna olika aspekter som kan påverkas av en fortsatt digital integrering exempelvis balansen mellan rekreation och vila samt sociala relationer mellan pedagog och elev. Pedagogerna beskriver att det inte är IKTn som är det centrala problemet utan mer hur verksamheten hanterar det.

5.2.5.1 Analys

Skolan och fritidshem är en verksamhet som har ett väsentligt uppdrag inom samhället att förbereda framtidens medborgare inom en värld med stort informationsflöde och ökad digitalisering som kontinuerligt utvecklas i snabb takt. Förmågan att kunna kritiskt granska information, fakta och förhållanden till varandra är av största vikt. Detta skapar en viktig roll

för IKT inom skolan, vilket gör att det skapas krav på organisationen att integrera dessa verktygen. Med syfte att främja fortsatt lärande, men också för att kunna verka i det framtida samhället. Carlsson och von Feilitzen skriver att skolans uppdrag blir att skapa en kompetens hos eleverna i att uttrycka sig visuellt samt verbalt med digitala verktyg för att förbereda för framtida samhället (2006).

En av respondenterna beskriver att IKT kommer att fortsätta att forma framtiden. Dock påpekar han att där måste finnas en balans inom användandet av digitala verktyg. Alla respondenter är gemensamt överens om att IKT kommer fortsätta att integreras ur ett pedagogiskt lärosperspektiv, dock menar de att man tror att i framtiden kommer verksamheterna behöva fokusera på hur de använder de snarare än om. Likt respondenternas tanke menar forskningen att digitala verktyg i sig själva inte gör skillnad, det krävs en pedagogiska baktanke för att skapa ett lärande. Amin och Stanisic (2017) beskriver tre områden som skolor behöver arbeta med; verktyg och information (förstå digitaliseringen för att kunna navigera i rymden), digitala pedagogiken (lär eleven att lära) och lärarnas lärande (förstå metoden-eleverna lever i det digitala). Fortsättningsvis menar författarna att om skolan jobbar på detta med fokus på en förståelse, tillvaratagande, mötande av möjligheter samt utmaning kan skolan prata om digitalisering snarare än om ett IT-användande. Detta går även i linje med det som respondenterna beskriver som balans att man inte bara använder IKT för att, utan att alltid ha en baktanke med integrerande av dessa verktyg.

5.3 Sammanfattande analys

Som ovan beskrivit syns forskningen, styrdokument samt studiens resultat peka mot att pedagogerna är en stor del till vad, hur och varför integrering av IKT har en väsentlig roll. Ovanstående analyser har visat på att pedagoger spelar en viktig roll i elevers användning av IKT. Oavsett om det gäller att finnas där som trygghet eller i pedagogiskt syfte. Jonsson (2018) resultat menar att det viktigaste i elevers lärande kan brytas ner till tre faktorer, som är mest betydelsefulla gentemot deras sociala lärande:

- Empati
- Ansvar
- Kommunikation

Dessa tre begrepp måste finnas med för att eleverna ska få bästa förutsättningar för lärande. Resultatet talar för att dessa tre faktorer måste tillämpas växlande för att skapa bästa förutsättningar (Jonsson, 2018). Hon menar att för ett lyckat socialt lärande är det av väsentlig grund att diskutera i arbetsgruppen. Det resultat som Jonsson lyfter fram är precis i linje med det som står i läroplanen där det menas att IKT ska vara underbyggt, i form av stöttning, inom undervisningen för att främja elevers utveckling och lärande.

Utifrån resultat så synliggjordes en del olikheter utifrån de pedagoger som medverkade. Dessa olikheter skiljde sig åt allt från hur man såg på användandet, baktankar bakom rekreation och vila, optimal IKT-användning samt framtidens formande av IKT. Sett utifrån det teoretiska perspektivet under rekreation och vila syns olikheter i uppfattningar hur man använder digitala verktyg utifrån ett perspektiv att vila. Emma beskriver sin uppfattning på perspektivet som att man ska med hjälp av ett digitalt verktyg vila. Dock menar Maria att digitala verktyg ska användas för att träna på saker, och att en vilar utan digitala verktyg i handen.

Fortsättningsvis kan vi se olikheter under samma kategori där Lisa och Emma uttrycker olika uppfattningar vad gäller användandet av digitala verktyg. Deras olikheter handlar om varför detta ska ske; behövs det en skärmfri vecka just nu och varför. Lisa menar att eleverna använder digitala verktyg för mycket inom fritidshemmets kontext, och därför vill bryta detta genom att inför skärmfri tid: Medan Emmas uppfattning är att när eleverna behöver träna på andra saker, så införs denna veckan för att fokus ska enbart ligga på det de vill träna på. Under kategorin framtidens utveckling, syns likheten i allas mening av att IKT kommer användas. Dock olikheten som kommer fram ligger kring balansen, där Davids uppfattning på framtiden är att IKT kommer vara en stor del av vår verksamhet. Det viktigaste vi pedagoger behöver tänka på är att skapa en balans mellan stillasittande och rörelse, han beskriver detta som den viktigaste delen. Där sedan Emma, beskriver sin uppfattning som mer riktad mot problemen att barnen förlorar andra aspekter av för mycket skärmtid så som sociala relationer och språkmässiga aspekter.

6. Diskussion

6.1 Metod

I vår metod så har vi tagit stor inspiration samt använt oss av riktlinjer utifrån Eliasson (2018), vilket har synliggjorts genom att vi som observatörer har fått förhålla oss passivt gentemot

omgivningen i syfte att inte påverka den. Vi har även tagit inspiration utifrån ett observationsschema, vilket grundar sig i Bjørndals (2018) tankar. Detta menar författaren är ett sätt att tematisera resultatet av observationer, både för att skapa en tillit i rå-datans autenticitet men även i efterarbetet för att skapa ett sådant rent resultat som möjligt. Detta underlaget formades sedan till fortsatta frågor på intervjuerna, där vi använde oss av det fenomenografiska begreppet projektion (Dahlgren & Johansson (2009). Detta begrepp är ett sätt att skapa uppfattningsfria frågor till respondenterna för att återigen få ett autentiskt resultat. Detta som vi beskrivit vill vi mena har fungerat väl utifrån vårt syfte och teoretiska perspektiv. Utifrån vårt urval kan det ses som att detta har påverkat studiens tillförlitlighet. Detta på grund av den rådande pandemin, vilket har påverkat oss i vår möjlighet att kunna besöka flertalet skolor och fritidshem. De skolor som vi har fått besöka har varit utifrån egna kontakter, vilket eventuellt har påverkat vårt resultat. Utifrån de etiska kraven tror vi att valet av att ha gått utifrån kontakter har varit positivt, eftersom deltagarna eventuellt har känt sig mer trygga och bekväma med oss. På så vis kan det ha gjort att de känt stor tillit till hur vi behandlat materialet samt kommer behandla efter studiens slut. En ytterligare aspekt av påverkan kan vara att de kontakter som vi har använt oss av inom studien eventuellt redan har haft uppfattningar, tankar och värderingar i liknelse med våra. På så vis kan resultatet ha påverkats utifrån vårt egna urval. Å andra sidan, eftersom vi ställde frågor som var hyfsat uppfattningslösa så kan det ha gjort det svårare för respondenterna att läsa av eventuella värderingar och riktningar som vi intervjuare lutade oss mot. Detta återigen gjordes med hjälp av begreppet projektion, vilket kan ha påverkat diskussionen positivt, men även själva underlaget som sedan kunde analyseras.

6.2 Resultat

Likt som analysen avslutade kan vi se en likhet i pedagogernas delaktighet som en av de centrala punkterna. Jämför vi dessa olika kategorierna emellan kan vi se att i alla utom "inramning av digitala verktyg" är pedagogerna en lärande länk till eleverna. Under denna kategorin beskriver såväl pedagogerna som forskningen att det krävs en medvetenhet och kommunikativ närvaro av pedagogerna. Forskningen visar sitt tydliga tecken på att negativa aspekter kommer från användandet av digitala verktyg. Detta lägger på så vis en stor vikt vid oss pedagoger i fritidshemmet; att hålla koll på både användandet och spelen som spelas. Dock kvarstår frågan om hur mycket vi som pedagoger kan påverka elevernas användning av spel i allmänhet?

Å andra sidan om vi jämför de återstående kategorierna syns en bild av en nödvändighet för pedagogerna till lärande; de måste medvetet skapa en lärandesituation för att möta dessa begrepp. Forskningen och resultatet tillsammans med LGR 11 visar på att vi måste undervisa våra elever i hur ett användande sker på ett bra sätt. Detta gör att vi som pedagoger kan sätta olika ramar och strukturer till eleverna i form av det vi lär ut. Vilket leder till en tydlig och kanske klarare bild av hur vi skapar ett tryggt och lärande klimat med digitala verktyg. Om vi ser till bägge dessa påståenden så kan man tyckas se en linje i det praktiska användandet hur ett digitalt verktyg fungerar och kan användas. På så vis blir vi tryckta av omvärlden att vi ska lära ut samt hur det ska användas. Dock vad gäller det abstrakta användandet (Spelet, filmen, appen) kan vi inte strukturera, men ändå skriver forskning och respondenter samt LGR 11 att det måste också jobba med och styras för elevernas hälsa.

Likt ovan beskrivit tycks resterande kategorier fokusera på samma linje, att pedagogen behöver lära ut något till eleverna för att användandet ska fungera väl. Dessa lärande kan ses utifrån ytterligare två kategorier, individ och grupp. Dock menas detta att lärandet hos eleverna behöver antingen ske på en individnivå, där eleverna själva måste se vad det innebär för dem eller i grupp där ens beteende har en påverkan på resterande av gruppen. Helt enkelt krävs en baktanke med det vi gör, precis som vi kan läsa i LGR 11. Ställer vi detta i relation till Jonsson (2018) som lyfter de tre faktorerna för att skapa bästa förutsättningarna för lärande i fritidshemmet så kan vi tydligt se en röd tråd. Empati kan ses som det vi kategoriserade som grupplärande. Kommunikation kan även kopplas till grupp men också individnivå då det är eleverna själva som kommunicerar och sist men inte minst ansvar. Detta är något som eleverna själva behöver träna på, alltså en koppling till individ. Sett utifrån dessa kategorierna tycker vi att det är rimligt att som pedagog utifrån dessa kategorierna lära ut detta till eleverna. Jonssons olika förutsättningar har vi sett delvis i våra resultat, framförallt har vi sett ansvar och kommunikation. Exempel på just kommunikation, uttrycker David under kategorin hjälpmedel. Jonsson (2018) menar att eleverna ska ha en kommunikation gentemot oss kring vad deras intresse är, vilket även David beskriver. Han lyfter fram att hans tanke är att eleverna tycker att det många gånger finns en motivator i användandet. Han fortsätter med att säga ifall det hade funnits på papper hade det inte varit lika roligt. Det som David beskriver är just en sådan kommunikation, att eleven ska uttrycka vad som intresserar, motiverar samt underhåller dem, vilket David menar är vital för ett lärande i fritidshemmet. På liknande vis beskrivs Jonssons förutsättning ansvar av våra deltagare, exempelvis Maria beskriver hur vi behöver ge eleverna ett ansvar för lärande ur en social aspekt. Hon beskriver att eleverna lära sig olika saker bättre

genom upplevelser exempelvis lek. Att barnen själva får träna något eller lära sig något genom lek, i detta fallet sociala koder och relationer. Dock sätter hon fingret på att vi som pedagoger behöver ge det ansvar som Jonsson (2018) beskriver till eleverna, göra dem ansvariga för sitt lärande.

Dock kvarstår frågan, hur vi ska lära ut det abstrakta användandet (Se ovan)? Vi vill mena att det kanske är via det som Jonsson (2018) lyfter fram utifrån de tre faktorerna, att skapa bästa förutsättningarna för lärande i fritidshemmet, att vi behöver kommunicera tillsammans med eleverna. Precis som i resultatet kan vi se en vinst i att vara medveten och öppen mot gråzonen. Diskutera med eleverna, prata om det kommer upp. Visa att tryggheten finns med i användandet, och sedan ge eleverna ansvar för sitt egna användande. Ge dem möjligheten att visa sig ansvarsfulla och duktiga i användandet och hur det ska ske. Å andra sidan, är det möjligt att lära ut något så abstrakt som empati, ansvar och kommunikation eller är det något som utvecklas automatiskt när man åldras? Även fast pedagoger kan prata runt empati som begrepp och förklara olika händelseförlopp i syfte att förklara vad som är rätt och fel utifrån ett moraliskt syfte, kan en elev känna empati även fast hen känner igen vad som är rätt och fel rent moraliskt?

Sett utifrån våra forskningsfrågor; Hur går pedagogerna tillväga för att integrera digitala verktyg i fritidshemmet utifrån läroplanens intentioner? Hur motiveras användningsområdena för digitala verktyg utav ansvariga pedagoger?

Svaren på frågorna som vi fått är att integreringen sker för att nå ett större mål, dock att det finns en viss skillnad i tänkandet kring digitala verktyg utifrån ålder. För de yngre kom integrerandet mer naturligt i jämförelse med de äldre. Ser vi sedan till motiveringen av det så kan vi se att detta görs utifrån styrdokument och pedagogers intresse.

Vi har valt att tolka resultatet utifrån två kategorier: betydelsen för oss samt betydelsen i stort. Vår tolkning är att vi som har ett intresse och är av den generationen som växt upp med digitala verktyg behöver arbeta, vilket på så vis sätter ett ansvar på oss som pedagoger. Genom att ta ansvar så kan vi som pedagoger fortsätta att integrera, och arbeta med IKT i våra olika verksamheter. Vi tror även att, som vi läst i resultatet, är något som kommer fortlöpa flera år framåt, vilket sätter krav på oss att vara uppdaterade. Forskningen går framåt och den digitala utvecklingen lika så. På så vis måste vi hålla oss uppdaterade för att kunna använda oss av det i fritidshemmen på bästa sätt. Vår tolkning är också att vi bär ett ansvar för något kollegialt, att vi måste visa upp kunskapen för verksamheterna och tillsammans skapa bästa förutsättningar för eleverna.

Ser vi sedan till vad resultatet betyder i stort, så tror vi att det handlar om fortbildning främst. Eftersom det fanns en klyfta i kunskap och intresse bland våra deltagande pedagoger vill vi mena att fortbildningar kan vara något som kommer behövas. Detta tror vi då de framtida pedagogerna som kommer komma har sedan barnsben varit en del av den digitala eran, och har därigenom kunskap. Eftersom den äldre generationen som är ute just nu inte har det, skapar detta en gråzon där generationerna behöver mötas. Vår tolkning och tanke är att verksamheterna borde inventera kunskapen som finns ute. Att de pedagoger som kan och har intresse kan fortbilda de resterande pedagogerna inom ämnet. Precis som resultatet visade så tror vi också inte att gråzonen kommer försvinna när det blir ett generationsskifte, utan detta kommer behövas jobba med ständigt. Då det kommer nya kulturer, verktyg och utmaning inom IKT, som kräver ett arbete kring. Resultatet betyder också i våra ögon som att verksamheterna gör rätt. Vårt resultat visade att allt integrerande och motiverande skedde med ett ben i LGR 11. Vilket betyder att det finns en pedagogisk tanke, ett syfte att nå eleverna med dessa. Verksamheterna använder sig av IKT på olika sätt, dock utifrån samma mål i kapitel fyra i lgr 11.

Sammanfattningsvis tro vi att det behövs ett fortsatt arbete likt det vi lyfter fram, att fortsätta att integrera utifrån det pedagogiska syftet. Den stora möjligheten ligger i att utnyttja pedagoger med kunskapen för verktygen, genom fortbildningar och kunskapsutbyten. Genom att gå olika vägar, men att samtidigt jobba mot samma mål tror vi hade kunnat vara ett sätt att gå till väga.

7. Slutsats

7.1 Resultat

Slutsatsen av detta examensarbete är att pedagogerna integrerar digitala verktyg utifrån den vardagliga planeringen. Studiens resultat pekar mot att pedagogerna har ett stort ansvar vad gäller vad, hur och varför integrering av IKT har en väsentlig roll. Pedagogerna inom fritidshem har en väsentlig roll i elevers användning av IKT både i syfte att finnas där som stöd, men även i pedagogiskt syfte. Vi ser att integreringen av IKT utifrån planeringar används i form av en metod för att nå ett större mål utifrån styrdokumentet. Det syns även här att uppfattningarna kring IKT spelar delvis roll runt integrerandet av digitala verktyg. Dock finns där en skillnad beroende på ålder vad gäller det pedagogiska tänkandet runt IKT. Pedagoger av den äldre generation hade svårare att se ett pedagogiskt syfte med de digitala verktygen i den fria leken till skillnad till den yngre generation där integrerandet kom mer naturligt. Dock vill vi understryka att åldern inte alltid har en tongivande roll i avgörandet av ens kompetens inom IKT utan endast att det kan ha en påverkan på ens integrering och motivering av digitala verktyg.

7.2 Vidare forskning

Vidare forskning på detta ämnet skulle kunna vara hur viktig IKT är för elevernas lärande både utifrån ett skol- och elevperspektiv? På vilket sätt digitala verktyg kan stödja elever inom skola/fritidshem?

Utöver detta hade man kunnat undersöka ifall skol- och fritidsverksamheten har den tillgången och kompetensen av digitala verktyg för att kunna integrera inom verksamheten.

8. Referenser

Amin, A., & Stanisic, D. (2017) *Framtidens digitaliserade skola: En Studie av Lärares Möjligheter och Utmaningar* [magister uppsats, Göteborgs universitet]. GUPEA. Hämtad: 2021-04-01 <http://hdl.handle.net/2077/53713>

Asp, Margareta. (2002). *Vila och lärande om vila. En studie på livsvärldsfenomenologisk grund.* (Doktorsavhandling, Gothenburg Studies in Educational, 180). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Hämtad: 2021-04-01 <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/15652>

Bjørndal, C.R.P. (2018). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning.* (Andra upplagan). Stockholm: Liber.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter.* (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Dahl, M. (2014). *Fritidspedagogers handlingsrepertoar - pedagogisk arbete med barns olika relationer.* [Doktorsavhandling, Linnaeus University]. DiVa. Hämtad: 2021-04-01. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:755038/FULLTEXT01.pdf>

Dahlgren, I. & Johansson, K. (red.). (2009). Fenomenografi. I Fejes, A. & Thornberg, R. *Handbok i kvalitativ analys.* (1. uppl.) Stockholm: Liber. s. 122-135

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (3., rev. och uppdaterade uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Digitaliseringsrådet (2018). *En lägesbild av digital kompetens*. Digitaliseringsrådet. Hämtad: 2021-02-01.

https://digitaliseringsradet.se/media/1213/lagesbild_digitalkompetens_slutversion_utanappendix.pdf

Eliasson, A. (2018). *Kvantitativ metod från början*. (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Findahl, O. (2013). *Svenskarna och Internet. [Elektronisk resurs] 2013*. Stockholm: SE. Hämtad: 2021-01-20. <https://internetstiftelsen.se/docs/SOI2012.pdf>

Ivarsson, M. (2014). *Psycho-physiological reactions to violent video gaming: Experimental studies of heart rate variability, cortisol, sleep and emotional reactions in teenage boys* (PhD dissertation, Department of Psychology, Stockholm University). Hämtad: 2021-04-01.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-102626>

Jonsson, K. (2018). *Socialt lärande - arbetet i fritidshemmet* (Licentiate dissertation, Mälardalen University). Hämtad: 2021-04-01.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mdh:diva-40191>

Klerfelt, A. & Haglund, B (Red.). (2011). *Fritidspedagogik - fritidshemmets teorier och praktiker*. Liber.

Liu, M., Wu, L., & Yao, S. (2016). Dose-response association of screen time-based sedentary behaviour in children and adolescents and depression: a meta-analysis of observational studies. *British journal of sports medicine*, 50(20), 1252–1258. Hämtad: 2021-04-01.

<https://doi.org/10.1136/bjsports-2015-095084>

Löwing, Christina. (2011). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen - så skapar vi en skola utifrån Lgr 11*. Liber AB. Stockholm.

Markkanen, P. (2021). Representationer, visualisering och resonemang i geometri : Praktisknära studier i digitala lärmiljöer (PhD dissertation, Örebro University). Hämtad: 2021-04-01.

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:oru:diva-88117>

Nationalencyklopedin. (u.å.). Datorstödd undervisning. Hämtad: 2021-01-20.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/datorst%C3%B6dd-undervisning>

Norqvist, M. (2015) *Fritidshemmet som arena för IKT, En kvalitativ studie om fritidspedagogers inställning till IKT på fritidshemmet*. [Magisteruppsats, Umeå universitet].

DiVA

Hämtad:

2021-01-20.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:874684/FULLTEXT01.pdf>

Peterson, L. (2014). Vikten av ett kritiskt granskande förhållningssätt. I: Lantz-andersson, A & Säljö, R. (red) *Lärare i den uppkopplade skolan*. (1. uppl.) Malmö: Gleerup.

Skolverket (2019). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. (Sjätte upplagan). [Stockholm]: Skolverket.

Uljens, M. (1989). *Fenomenografi: forskning om uppfattningar*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed [Elektronisk resurs]*. (Reviderad utgåva). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Von Feilitzen, C. (Ed.). (2004). *Young people, soap operas and reality TV*. Göteborg: The Unesco Clearinghouse on Children, Youth and Media, Nordicom, Göteborg University.

9 Bilagor

9.1 Missivbrev

Information om ett forskningsprojekt

Vi är två studenter vid namn Simon Andréasson och Rasmus Mårtensson som just nu studerar vår sista termin på högskola Kristianstad till lärare i fritidshem. Under vår sista termin så kommer vi att genomföra en studie som en del i vårt självständiga arbete. Då vi är intresserad av digitala verktyg och hur man kan implementera detta i undervisningen så har vi valt att rikta vår studie mot ”informations- och kommunikationsteknik – IKT”, i vilket syfte pedagoger inom fritidshemmet använder sig av digitala verktyg såsom pekplattor, datorer och mobiler; pedagogiskt eller belönande syfte. Vi vill bjuda in er till att delta i vår studie.

Vi tänker oss vid önskat intresse så kommer vi att sätta oss ner för att tillsammans komma fram till ett datum och tid som passar er bäst. Studien kommer inte påbörjas innan vecka 7 och kommer därefter att ske löpande på de skolor som visat intresse fram till och med vecka 9.

Studiens avsikt är att observera pedagoger i syfte att undersöka användandet av IKT inom verksamheten och sedan använda detta som underlag för en avslutande intervju som spelas in med hjälp av en diktafon tillsammans med de involverade. Vi kommer att utgå ifrån att observations-delen tar ungefär 1-2 timmar och därefter kommer vi att intervjua deltagande pedagoger. Intervjun tänker vi kommer ta mellan 30-45 minuter.

Vi kommer att följa Vetenskapsrådets etiska riktlinjer (www.vr.se) vilket betyder att verksamheten, de involverade pedagogerna samt elever som involverar sig kommer att behandlas med största respekt samt inte nämnas i något sammanhang under vår studie. Vårt fokus kommer ligga på pedagogerna och dess utförande, vilket betyder att eleverna kommer inte få någon större plats i studien. Utöver detta så kommer inspelningar endast att användas i studerande- och redovisningssyfte samt raderas efter avslutad studie för högsta möjliga sekretess.

Vid intresse för att delta ser vi gärna att ni ringer eller mejlar till oss för att bestämma datum och tid. När vi ses kan det då påskrivna missivbrevet lämnas över.

Vid eventuella frågor eller tankar är vi självklart öppna för eventuella restriktioner nu under omständigheter i världen.

Med vänliga hälsningar

Simon Andréasson & Rasmus Mårtensson

Vid frågor angående studien:

simonandreasson1@hotmail.com - 076-8430167

rasmus.martensson0024@stud.hkr.se - 0723-931173

hilma.holm@hkr.se - Hilma Holm (Handledare från HKR)

Skola: _____

Namn: _____

Jag godkänner deltagande i studien:

JA NEJ

Jag godkänner att min intervju spelas in och används endast i studerande- och redovisningssyfte:

JA NEJ

Underskrift: _____

9.2 Observationsschema

Högskolan
Kristianstad

Skola: _____

Datum & tid: _____

Tid/Datum	Tema	Beskrivning	Tolkning
1			
2			
3	<input type="text"/>		
4			
5			

9.3 Intervjumall

1. Introduktionsfrågor

- **Namn, ålder & skola?**
- **Hur länge har du arbetat som lärare inom fritidshem?**
- **Vad har du för utbildning?**

2. Övergångsfrågor

- **Vad har du för erfarenheter av IKT?**
- **I vilken mån har ni tillgång till digitala verktyg i fritidsverksamheten?**
- **Vad är din allmänna inställning gentemot IKT? Pedagogiskt- eller belönande redskap?**

3. Nyckelfrågor

- **I vilken mån använder ni er av digitala verktyg inom fritidsverksamheten?**
 - På vilket sätt jobbar ni för att integrera digitala verktyg inom den dagliga verksamheten?
- **Känner du dig trygg i användandet av digitala verktyg?**
 - ❖ Svar ja: Varför detta?
 - ❖ Svar nej: Varför inte?
- **Vad är det bakomliggande syftet i användandet av IKT inom fritidsverksamheten?**
 - Har läroplanen någon påverkan på ert användande av IKT?
 - ❖ Svar ja: Vad utgår ni då ifrån i Läroplanen?
 - ❖ Svar nej: Varför inte?
 - Om läroplanen ej hade funnits, hade ni jobbat med IKT på samma sätt då?
- **På vilket sätt tror ni IKT kan stötta elevernas lärande inom fritidsverksamheten?**
 - ... Kopplat till läroplanen?
 - Vad anser **du** att eleverna kan lära sig genom att använda digitala verktyg?
- **Vad anser du är det positiva kontra negativa med digitala verktyg som läromedel?**
 - Finns det något som eleverna kan lära sig genom digitala verktyg som de traditionella sätten ej kan?

❖ Svar ja: Vad och hur?

❖ Svar nej: Varför?

Alternativ tillägsfråga vid svar av nej: Anser du eventuellt att de traditionella sätten kan göra allt som IKT kan och även bättre?

4. Avslutande frågor

- Tror ni att digitala verktyg kommer att fortsätta att forma framtidens lärande inom en fritids kontext?

❖ Svar ja: På vilket sätt?

❖ Svar nej: Varför inte?

Som avslut så kommer vi i den här delen att ta inspiration utifrån den pågående observation som sker under dagen på den besökande skolan.